
Handreiking

Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Passenderwijs
Versie maart 2018

Binnen Passend Onderwijs heeft het OPP een wettelijk kader en krijgt het een meer centrale rol binnen de ondersteuning aan kinderen met een complexe onderwijsbehoefte. Het is een middel om in gesprek te blijven met ouders/verzorger(s) over de ontwikkeling en het toekomstperspectief van hun kind. Het opstellen, plannen en uitvoeren van het OPP is een taak en verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school. Passenderwijs biedt middels deze handreiking een kader, op basis van de verstrekte informatie door de PO-Raad. Er is eveneens een format OPP beschikbaar op de website, facultatief te gebruiken. Bij het format OPP hoort een gebruiksaanwijzing en voorbeeld van een bureaulegger, eveneens vrij te gebruiken en aan te passen.

Ontwikkelingsperspectief in relatie tot extra ondersteuning

Wettelijk kader

Bron: www.passendonderwijs.nl

Scholen in het primair onderwijs moeten verplicht een OPP opstellen voor de volgende leerlingen:

- leerlingen in het speciaal onderwijs
- leerlingen in het speciaal basisonderwijs
- leerlingen die extra ondersteuning krijgen in het regulier basisonderwijs

Reguliere basisscholen hoeven geen OPP op te stellen voor leerlingen die ondersteuning krijgen die valt onder het aanbod basisondersteuning, zoals begeleiding bij dyslexie of kortdurende remedial teaching.

Voor elke leerling in het speciaal (basis) onderwijs moeten scholen een OPP vaststellen binnen 6 weken na inschrijving van de leerling. Voor elke leerling binnen het regulier onderwijs die extra ondersteuning nodig heeft, moet het bevoegd gezag een ontwikkelingsperspectief vaststellen binnen 6 weken na inschrijving van de leerling.

Wanneer is er sprake van extra ondersteuning?

De definitie van extra ondersteuning wordt bepaald door de schoolbesturen binnen het samenwerkingsverband. Binnen Passenderwijs is sprake van extra ondersteuning wanneer een aanbod vanuit de basisondersteuning (geoperationaliseerd in een standaard) niet meer toereikend is voor de onderwijsbehoefte van het kind.

Hoewel het moeilijk is om 'extra ondersteuning' op basis van criteria te onderscheiden van 'basisondersteuning' zijn twee richtlijnen opgesteld, te weten:

- sprake van meervoudige, complexe onderwijsbehoeften welke specifieke inzet van middelen en/of expertise vraagt
- sprake van gerichte intensieve ondersteuning binnen het onderwijsproces welke binnen het reguliere curriculum niet geboden kan worden

Wel of geen OPP in relatie tot extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband

De vraag of het opstellen van een OPP verplicht is voor een kind, dient beantwoord te worden vanuit de onderwijsbehoefte van het kind en niet, zoals eerder als vuistregel werd gehanteerd maar ter discussie is gesteld door de inspectie, vanuit de constatering of het kind een arrangement extra ondersteuning van het SWV heeft. Oftewel: de onderwijsbehoefte van het kind is leidend en niet het aanbod extra ondersteuning van het SWV. Het SWV is slechts een partner bij het realiseren van deze extra ondersteuning. De school zal dus moeten bepalen of de ondersteuning van het kind de vastgestelde basisondersteuning overstijgt. Is dit het geval, dan dient een OPP opgesteld te worden.

Visie Passenderwijs en format

Passenderwijs ziet het ontwikkelingsperspectief als kwalitatief instrument om het onderwijs te plannen, te evalueren en doelen te stellen passend bij de ontwikkeling van het kind. Dit gebeurt op het moment dat deze afwijkt van hetgeen gemiddeld verwacht mag worden en daarmee de onderwijsbehoefte van het kind vraagt om een extra aanbod. Wanneer de school het onderwijsaanbod voor deze kinderen optimaliseert, is het OPP het instrument waarin aanpassingen op het reguliere programma worden gepland en verantwoord. Passenderwijs stelt een format beschikbaar om scholen te ondersteunen bij het opstellen van een OPP. Het is aan de scholen of ze van dit format gebruik willen maken. Ons format is op de website beschikbaar en voorzien van een gebruiksaanwijzing en bureaulegger, voor de praktische vertaalslag. De begeleiders Passend Onderwijs van Passenderwijs zullen het OPP gebruiken als basis in het begeleidingstraject. Het OPP vervangt daarmee het kortdurende plan van aanpak / handelingsplan.

Specifieke inhoudelijke informatie m.b.t. het OPP

Verplichte en facultatieve onderdelen

De wet geeft aan dat het ontwikkelingsperspectief een aantal verplichte onderdelen moet bevatten. Daarnaast is het wenselijk ook enkele andere punten op te nemen, indien van toepassing. Geadviseerd wordt onderstaande opbouw aan te houden, indien alle elementen aan het ontwikkelingsperspectief worden toegevoegd.

A) Ontwikkelingsdeel

Facultatief

Beschrijving van de beginsituatie (schoolloopbaan, beschikbare toetsen, diagnose, sociaal emotionele ontwikkeling)

Verplicht

Factoren die de ontwikkelen bevorderen of belemmeren

Facultatief

Leerontwikkeling op basis van behaalde toetsresultaten (vaardigheidsgroei TL/BL/SP/REK)

B) Plannings- en handelingsdeel

B1: Planningsdeel

Verplicht

Uitstroombestemming van de leerling ¹

Facultatief

De geplande vaardigheidsgroei en inhoudelijke doelen

Facultatief

Gepland uitstroomniveau per leergebied

B2: Handelingsdeel

Verplicht en verplicht door ouders te laten ondertekenen ter instemming!

Beschrijving van het aanbod om gestelde doelen te bereiken. Hierbij mag verwezen worden naar het groepsplan wanneer het kind op onderdelen in het groepsplan mee doet. Wanneer er enkel aanpassingen in het aanbod op gedragsmatig gebied is, dan zal het aanbod voor de schoolvakken volledig in het groepsplan beschreven staan en kan daarnaar verwezen worden. In dit deel wordt een beschrijving gegeven van de individuele ondersteuning, zorg en begeleiding van de leerling, wie is betrokken en welke hulpmiddelen beschikbaar zijn.

¹ De uitstroombestemming van de leerling is een gewogen besluit op basis van de uitstroomniveaus per leergebied en de factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerling belemmeren en bevorderen. Hierbij kan de OPP-trap behulpzaam zijn, maar ook Parnassys en cito bieden richtlijnen. Wanneer de leerling nog erg jong is (bijv. een kleuter) wordt aangeraden de gemiddelde uitstroom van leerlingen van de school aan te houden. Dit kan later, wanneer de leerontwikkeling meer richting geeft, bijgesteld worden. De PO-raad adviseert jonge kinderen zo lang mogelijk bij het reguliere aanbod te houden.

C) Evaluatiedeel

Verplicht

Periodieke bespreking van de gestelde doelen met de ouders en evaluatie van de doelen. De school gaat na aan de hand van vaardigheidsscores of de geplande vaardigheidsgroei is gerealiseerd. Er wordt weergegeven wat nog extra aandacht nodig heeft in een volgende periode. Waar nodig wordt de uitstroombestemming aangepast.

Beknopt of uitgebreid?

De school maakt keuzes in de facultatieve onderdelen van het OPP op basis van het doel van het OPP. Voor kinderen met een complexe onderwijsbehoefte op gedrag, die zich op het gebied van taal en rekenen 'normaal' ontwikkelen, kan vooral het planningsdeel van het OPP beknopt worden beschreven. Er hoeven geen tussendoelen te worden gesteld; daarvoor volstaat een directe verwijzing naar het groepsplan. Het onderdeel 'geplande vaardigheidsgroei' is daarmee facultatief. Dit deel is voor leerlingen met een extra onderwijsbehoefte en aangepaste leerroute op de basisvakken uiteraard wel zeer relevant. Er ontstaat dan een zogenaamd 'uitgebreid' ontwikkelingsperspectief.

Registratie bij BRON

Op 20 januari 2015 een wetsvoorstel m.b.t. het ontwikkelingsperspectief in de Tweede Kamer aangenomen. Daarmee treedt per 1 augustus 2015 de wet 'Registratie van leerlingen met een ontwikkelingsperspectief in het basisregister onderwijs' in werking.

Scholen dienen het bestaan van een ontwikkelingsperspectief voor een leerling te registreren en uit te wisselen met BRON. De school registreert hiervoor de ingangsdatum van het OPP in het leerlingenadministratiesysteem (LAS). De ingangsdatum is de datum dat het ontwikkelingsperspectief ingaat (let op; altijd uiterlijk 6 weken na de toekenning van het arrangement). Wanneer deze datum vóór 1 augustus 2015 ligt, registreert de school 1 augustus 2015 als ingangsdatum. Ook de einddatum moet in het LAS geregistreerd staan en uitgewisseld worden. Als de leerling op een later moment opnieuw Extra Ondersteuning ontvangt, wisselt de school dit opnieuw met BRON. Er kunnen dus per leerling meerdere registraties van het ontwikkelingsperspectief zijn, maar nooit gelijktijdig.

Instemming van ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers hebben sinds 1-8-2017 recht op instemming op het handelingsdeel van het groeidocument (deel B2 in de bovenstaande beschrijving). In dit deel wordt een beschrijving gegeven van de individuele ondersteuning, zorg en begeleiding van de leerling, wie is betrokken en welke hulpmiddelen beschikbaar zijn. Het is handig dit deel van het OPP te voorzien van een handtekening, om de instemming te bekrachtigen.

De instemming van ouders is niet vereist over de overige delen van het OPP (incl. het uitstroomperspectief). De school voert wel Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de ouders over het OPP als geheel. Ook als blijkt dat beide partijen van mening verschillen, kan het OPP als geheel wel worden vastgesteld.

Wanneer er geen overeenstemming met ouders is bereikt over het handelingsdeel, betekent dat niet dat de school de leerling niet meer kan of zou hoeven te begeleiden. De school zet het gesprek met ouders om tot overeenstemming te komen voort.

Verdere informatie

Op de website van Passenderwijs is onder 'Documenten en Downloads' → 'Handreikingen' verdere informatie en het format te downloaden. (www.passenderwijs.nl)

Informatie uit deze handreiking komt voornamelijk uit de brochure van de PO-raad, te downloaden middels de onderstaande link:

<http://www.poraad.nl/content/handreiking-%E2%80%98ontwikkelingsperspectief-het-basisonderwijs%E2%80%99-beschikbaar>

Informatie over het registreren in BRON is te vinden op:

https://duo.nl/Images/E-zine-PO-Special-editie-bo-juni-2015_tcm7-52590.html en

<https://apps.duo.nl/SRVS/CGI->

[BIN/WEBCGI.EXE?St=148,E=000000000016929405,K=6633,Sxi=9,Problem=obj\(18286\),t=categor_y,varset=int_cat:18286,varset=strshow:no,minscore=0](https://apps.duo.nl/SRVS/CGI-BIN/WEBCGI.EXE?St=148,E=000000000016929405,K=6633,Sxi=9,Problem=obj(18286),t=categor_y,varset=int_cat:18286,varset=strshow:no,minscore=0)